

Π.Ο. Ε.Μ.Δ.Υ.Δ.Α.Σ.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ
ΕΝΩΣΕΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ

Χαρ. Τρικούπη 7α, 106 78 ΑΘΗΝΑ

τηλ: 210-88.16.583 fax: 210-82.59.410 e-mail: emdydas@tee.gr URL: www.emdydas.gr

Αθήνα, 03/02/2025

Αρ.Πρωτ.: 9532

Προς: Α΄ Βάθμιας ΕΜΔΥΔΑΣ

Θέμα: Επαναφορά 13^{ου} και 14^{ου} Μισθού

Με αφορμή την [Παναττική Στάση Εργασίας της ΑΔΕΔΥ, την Τρίτη 4/2/2025](#) – με τη συμμετοχή και της [ΕΜΔΥΔΑΣ Αττικής](#) - υπενθυμίζουμε τη στήριξη μας σε κάθε προσπάθεια και πρωτοβουλία για την άμεση επαναφορά του 13^{ου} και 14^{ου} Μισθού στο Δημόσιο. Προτείνουμε δε στους συναδέλφους/σες να διαβάσουν [την τοποθέτηση του Προέδρου της Ένωσης Δικαστών και Εισαγγελέων Χρ. Σεβαστίδη](#), στην [πρόσφατη εκδήλωση της ΑΔΕΔΥ](#) για το θέμα αυτό:

"Χαιρετισμός στην εκδήλωση της ΑΔΕΔΥ για 13ο και 14ο μισθό

Χριστόφορου Σεβαστίδη, ΔΝ Εφέτη,
Προέδρου της Ένωσης Δικαστών και Εισαγγελέων

Κυρίες και κύριοι,

Εύχομαι κάθε καλό στις οικογένειές σας, μια καλή, δημιουργική και αγωνιστική χρονιά με υγεία και αντοχές. Σας ευχαριστώ για την πρόσκληση που μου απευθύνετε κατά την αποψινή σας εκδήλωση που έχει έναν επετειακό χαρακτήρα. Συμπληρώνονται φέτος 100 χρόνια από τότε που οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι υπάλληλοι των τριών «Τ» (Ταχυδρομεία – Τηλεφωνία – Τηλέγραφος) διεκδικούσαν επιτακτικά τον 13ο μισθό, τον οποίο το προηγούμενο έτος είχαν κατακτήσει οι ηλεκτροτεχνίτες. «Τα οικονομικά της χώρας δεν το επιτρέπουν» ήταν η απάντηση του Υπουργείου Οικονομικών (σχετ. δημοσίευμα στην εφημερίδα «Αθήναι» της 8.12.1925). Ναυτεργάτες, εργάτες μύλων, αλλά και σιδηροδρομικοί επίσης διεκδικούσαν το 1925 το «Δώρο». Οι τελευταίοι το πετυχαίνουν, όχι όμως οι δημόσιοι υπάλληλοι, οι οποίοι επιμένουν με πολύμορφες κινητοποιήσεις και τα επόμενα δύο χρόνια (1926-1927) αλλά και αργότερα, τη δεκαετία του 1930, κατά την οποία σε ορισμένες περιπτώσεις έλαβαν κάποιο επίδομα αντί 13ου μισθού, ενώ κάποτε περιορίστηκαν σε ενίσχυση υπό μορφή δανείου. Το αίτημα για 13ο μισθό διατηρήθηκε και κατά τη διάρκεια της κατοχής. Μετά την απελευθέρωση έλαβαν χώρα απεργίες και κινητοποιήσεις με αυτό το αίτημα, οι οποίες κορυφώθηκαν το Πάσχα και τα Χριστούγεννα του 1945. Μια σχετική δικαίωση των αγώνων που είχαν γίνει αποτυπώθηκε στον α.ν. 1777/1951, που κυρώθηκε με το ν. 1901/1951.

Οι ιστορικές αναφορές δεν γίνονται για να πλουτίσουμε τις γνώσεις μας αλλά για να αυξήσουμε την εμπειρία μας. Να παρατηρήσουμε ομοιότητες, να βγάλουμε χρήσιμα συμπεράσματα για τη σημερινή κατάσταση. Να αντιληφθούμε ότι όσο δύσκολα κερδίζονται εργασιακά δικαιώματα τόσο εύκολα αναιρούνται όταν υπάρχει το κοινωνικό -πολιτικό περιβάλλον που ευνοεί την άμπωτη των

διεκδικήσεων και δεν προβάλλονται οι κατάλληλες αντιστάσεις. Μετά από έναν αιώνα σκληρών αγώνων φτάσαμε πάλι στο σημείο μηδέν. Ο 13ος και 14ος μισθός που δεν ήταν κάποια επιπλέον αμοιβή χαρισμένη από την εργοδοσία -είτε κρατική είτε ιδιωτική- αλλά ενσωμάτωνε ουσιαστικά μέρος της απλήρωτης εργασίας κατά την διάρκεια του χρόνου, εξακολουθούσε να καταβάλλεται μέσα στις πιο δύσκολες οικονομικές συγκυρίες. Πέρασαμε από τις συμπληγάδες του μεγάλου κραχ του 1929, από τον β' παγκόσμιο πόλεμο, τον ελληνικό εμφύλιο, την επτάχρονη δικτατορία με την οικονομική επιβράδυνση που ακολούθησε και την ενεργειακή κρίση της δεκαετίας του 1970: οι αφορμές δεν έλειψαν. Ωστόσο η παγκόσμια ισορροπία σε πολιτικό επίπεδο ήταν αυτή που συγκράτησε κάθε σκέψη για κατάργηση των Δώρων όπως και άλλων εργασιακών και ασφαλιστικών δικαιωμάτων που εξασφάλιζαν αξιοπρεπείς συνθήκες ζωής.

Λίγο πριν το κλείσιμο του 20ου αιώνα οι πολιτικές συνθήκες διεθνώς επέτρεψαν τη σταδιακή κατάργηση των εργασιακών δικαιωμάτων, την διάλυση του κοινωνικού κράτους και την απογύμνωση κάθε έννοιας προστασίας των εργαζομένων. Ελαστικές μορφές απασχόλησης, κατάργηση ΣΣΕ και δικαιώματος απεργίας, διευκόλυνση των απολύσεων, υποκατάσταση της κοινωνικής ασφάλισης από την ιδιωτική: για κάθε μέτρο που λαμβάνονταν υπήρχε αντίστοιχη δικαιολόγηση· κάθε καρφή στο σώμα της εργασίας, μια ανάσα ανακούφισης για τους θιασώτες της παλινόρθωσης. Ένα έγινε φανερό: ότι τα δικαιώματα των εργαζομένων δεν χωρούν στον κόσμο του επιχειρηματικού ανταγωνισμού ούτε του κράτους - επιχειρηματία που λειτουργεί με τους κανόνες της αγοράς και του κέρδους.

Η οικονομική κρίση της δεκαετίας του 2010 αξιοποιήθηκε για μείωση και στη συνέχεια πλήρη κατάργηση των Δώρων στον δημόσιο τομέα και δικαιολογήθηκε από την ανάγκη περιορισμού των ελλειμμάτων της Χώρας. Μετά την έξοδο της Ελλάδας από τα μνημόνια, το Κράτος χωρίς καμία επίσημη δικαιολογία, αρνείται να τα επιστρέψει στους εργαζόμενους. Ελπίζει ίσως ότι μια ιστορική κατάκτηση ενός αιώνα θα ξεθωριάσει γρήγορα στις μνήμες των ανθρώπων. Το επιχείρημα της έλλειψης δημοσιονομικού χώρου -όμοιο με αυτό που χρησιμοποιήθηκε πριν 100 χρόνια- εύκολα αποδομείται από τα επίσημα στοιχεία της Eurostat που παρουσιάζουν αύξηση του πραγματικού κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Ελλάδα κατά 7,7% την τετραετία που μας πέρασε, ποσοστό υπερδιπλάσιο του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ήταν 3,3% και τριπλάσιο της Ευρωζώνης (2,3%). Η ελληνική οικονομία αναπτύσσεται με ρυθμούς 2,5% δηλαδή τριπλάσιους σε σχέση με την υπόλοιπη ευρωζώνη.

Αυτή τη στιγμή έπειτα από την εξομοίωση των μισθών σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, τα ετήσια εισοδήματα των εργαζομένων στο δημόσιο υπολείπονται κατά 14% λόγω των 2 επιπλέον μισθών που λαμβάνουν οι εργαζόμενοι στον ιδιωτικό τομέα, μια μεταχείριση ανισότιμη. Θα προσέθετα εδώ το εξής: κανένας εργαζόμενος στον δημόσιο τομέα δεν πρέπει να πέσει στην παγίδα του κοινωνικού αυτοματισμού και της διαίρεσης μεταξύ των εργαζομένων. Οι ιδιωτικοί υπάλληλοι δεν είναι ευνοημένοι. Διατήρησαν λόγω των χαμηλών εισοδημάτων τους τα Δώρα ώστε να μην βρεθούν στην κατάσταση της απόλυτης εξαθλίωσης. Βοηθούν τώρα τους εργαζόμενους στο Δημόσιο, με την διατήρηση ενός ιστορικού θεσμού που παραμένει ζωντανός ώστε να διεκδικήσουν και αυτοί την επιστροφή τμήματος του μισθού που άδικα τους παρακρατείται. Εξάλλου οι συνταξιούχοι δημοσίου και ιδιωτικού τομέα έχουν κοινή τύχη καθώς υφίστανται όμοια μεταχείριση: μικρό ποσοστό αναπλήρωσης του μισθού τους και ολοκληρωτική κατάργηση των Δώρων.

Η Ένωση Δικαστών και Εισαγγελέων έλαβε την πρωτοβουλία αυτόν τον Σεπτέμβρη να θέσει ανοιχτά ζήτημα επιστροφής των Δώρων στον δημόσιο τομέα στη βάση που δίνονταν μέχρι και το 2010.

Πραγματοποιήσαμε συναντήσεις τόσο με την ΑΔΕΔΥ όσο και με άλλες επαγγελματικές οργανώσεις του δημοσίου που έχουν ίδια αιτήματα. Ζητήσαμε συνάντηση με τον Υπουργό Οικονομικών και το αίτημά μας βρίσκεται σε εκκρεμότητα εδώ και 3 μήνες. Καλέσαμε τα πολιτικά κόμματα να λάβουν θέση και πραγματικά τα περισσότερα κόμματα της ελάσσοнос αντιπολίτευσης τοποθετήθηκαν θετικά στο αίτημα επαναφοράς 13ου και 14ου μισθού. Δεν γνωρίζω εάν έχει τοποθετηθεί στο ζήτημα η αξιωματική αντιπολίτευση και θα περίμενα με ενδιαφέρον να ακούσω ξεκάθαρα την θέση της. Η Ένωσή μας απευθύνθηκε εγγράφως σε δικαστικές Ενώσεις άλλων χωρών της ΕΕ που επλήγησαν το ίδιο βάνουσα από την οικονομική κρίση της δεκαετίας του 2010. Πριν λίγες εβδομάδες λάβαμε απάντηση από την Ένωση Δικαστών της Ισπανίας. Μας ενημέρωσαν πως οι μειώσεις σε μισθούς και δώρα που επιβλήθηκαν στον δημόσιο τομέα μεταξύ των ετών 2008 έως 2014 ήταν της τάξης του 5% και αποκαταστάθηκαν λίγο αργότερα. Αυτή την στιγμή διεκδικούν την αποκατάσταση της αγοραστικής αξίας του μισθού τους σε σχέση με το 2004.

Κλείνοντας θέλω να κάνω έναν αναγκαίο διαχωρισμό ανάμεσα σε ένα συνδικαλιστικό- πολιτικό αίτημα και σε μία δικαστική διεκδίκηση. Μπορούν αναμφισβήτητα να συνυπάρξουν διατηρώντας βέβαια την αυτοτέλειά τους. Θεμελιώνονται ωστόσο σε εντελώς διαφορετικές βάσεις και προϋποθέσεις. Η δικαστική διεκδίκηση έχει ως βάση το Σύνταγμα και τους υφιστάμενους νόμους και διέρχεται αποκλειστικά από την κρίση και την ερμηνεία των δικαστηρίων. Το συνδικαλιστικό αίτημα είναι ευρύτερο. Αντιστοιχεί στον συσχετισμό των κοινωνικών δυνάμεων, στην αποφασιστικότητα της διεκδίκησης και ικανοποιείται με όρους πολιτικούς. Υπάρχουν περιπτώσεις που η δικαστική δικαίωση δεν συνεπάγεται και πολιτική λύση. Χαρακτηριστική είναι η αμετάκλητη απόφαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου που έλυσε το συνταξιοδοτικό των δικαστικών λειτουργών χωρίς ωστόσο να εφαρμοστεί μέχρι σήμερα από την κυβέρνηση. Όπως επίσης είναι ενδεχόμενο η αρνητική έκβαση ενός δικαστικού αγώνα να αποκατασταθεί με μία πολιτική λύση.

Η προσπάθεια που ξεκινούμε δεν είναι εύκολη, ούτε μπορούμε να περιμένουμε θαύματα από την μία μέρα στην άλλη. Η καλλιέργεια κλίματος προσδοκιών στο άμεσο μέλλον μπορεί να σπείρει απογοήτευση στους εργαζόμενους. Χρειάζεται να συνειδητοποιήσουν όλοι την ανάγκη συστηματικής δουλειάς με υπομονή και επιμονή: Διαρκής ενημέρωση της κοινής γνώμης και άσκηση πολιτικής πίεσης προς τα πολιτικά κόμματα και το αρμόδιο Υπουργείο. Να δημιουργηθούν εκείνες οι προϋποθέσεις ώστε το αίτημα επαναφοράς των Δώρων να γίνει το κυρίαρχο αίτημα που ενώνει εργαζόμενους και συνταξιούχους. Η Ένωσή μας θα εντείνει τις προσπάθειές της ώστε να αποκατασταθεί μια κοινωνική αδικία, να επαναφέρουμε από τον λήθαργο μια σημαντική ιστορική κατάκτηση και να επιστραφούν στους εργαζόμενους αυτά που δικαιούνται.”

Για το Δ.Σ.

<p>Ο Πρόεδρος</p> <p>Πετρόπουλος Δημήτρης Ηλεκτρολόγος Μηχανικός</p>		<p>Η Γεν. Γραμματέας</p> <p>Τριανταφυλλοπούλου Πλουμίτσα Αρχιτέκτων Μηχανικός</p>
--	---	--